

Lausunto

05.07.2025

Asia: VN/24182/2023

Eläinsuojelurikosten rangaistukset ja eläintenpitokielto - Arviomuistio

Näkemyksenne eläintenpitokiellon käytön lisäämisestä ja kiellon keston pidentämisestä?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Varsinainen lausunto viimeisessä kohdassa.

Näkemyksenne eläintenpitokiellon rikkomisesta säädetyn rangaistusasteikon muuttamisesta?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Varsinainen lausunto viimeisessä kohdassa.

Edellä mainituille toimenpiteille mahdolliset vaihtoehtoiset keinot?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Varsinainen lausunto viimeisessä kohdassa.

Muita huomioita

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO

7.7.2025

Atria Suomi Oy:n, HKFoods Oyj:n ja Snellman lihanjalostuksen lausunto: Eläinsuojelurikosten rangaistukset ja eläintenpitokielto - Arviomuistio

Yleiset kommentit muistiosta

Atria Suomi Oy ja HKFoods Oy kiittää mahdollisuudesta lausua arviomuistioon eläinsuojelurikosten rangaistuksista ja eläintenpitokiellosta. Eläinten hyvinvoinnin kehittäminen ja turvaaminen tuotanto-olosuhteissa ovat yritystemme toiminnan kulmakiviä, ja pidämme tervetulleena Oikeusministeriön aloitetta arvioida tarkastella nykyistä lainsäädäntöä ja oikeuskäytäntöä. Toimialamme yritykset seuraavat eläinten hyvinvointia osana päivittäistä toimintaa, kun arvioimme eläinten terveydellistä tilaa teurastamoillamme yhdessä viranomaisten kanssa. Pidämme tärkeänä, että Oikeusministeriö ottaa arviomuistiossa huomioon ammattimaisen eläintenpidon erityispiirteet.

Yksityiskohtaiset huomiot

Maatalousyrittäjän oikeusturva varmistettava eläinsuojelurikosepäilyssä

Näkemyksemme mukaan tuotantoeläinten pito-olosuhteiden lainmukaisuuden arviointi on tietyissä tilanteissa hyvin tulkinnanvaraista. Olemme tunnistaneeet esimerkkejä, joissa yksittäisissä valvontatilanteissa viranomaisen antamat tulkinnot eivät vastaa tuotantosuunnan hyviä vakiintuneita käytänteitä, vaan osa esillä olleista tulkinnoista olisi voinut vaikuttaa koko tuotantosuunnan jatkuvuuteen. Eläinsuojelurikkomusten arvioinnissa tulee pyrkiä yhdenmukaisuuteen ja vaatimusten osalta selkeisiin kriteereihin, jotta mahdollisuus erilaisiin tulkintoihin on mahdollisimman pieni.

Tulkintojen yhdenmukaisuuden ja tuottajien tasavertaisen kohtelun kannalta oli mielestämme perusteltua harkita erillistä toimielintä tai mahdollisuutta pyytää toista viranomaislausuntoa arviomaan epäilyistä eläinsuojelurikkeesta annettua tulkintaa. Lisäksi eläinten omistajalla tulee olla tosiasiallinen mahdollisuus tukihenkilön käyttöön valvontatilanteessa.

Lievissä eläinten hyvinvointia uhkaavissa tilanteissa olisi perusteltua lisätä viranomaisten toimesta ohjeistusta ja neuvontaa, ja antaa eläinten haltijalle mahdollisuus korjata oma toimintansa vastaamaan annettua tulkintaa, ennen eläinsuojeluilmoituksen antamista. Mikäli eläinten haltijalla on mahdollisuus korjataan nopeasti puutteellinen toiminta, ei pelkän tarkastuskertomuksen perustella tulisi laajentaa valvontaa maataloustukia koskeviin leikkauksiin.

Uutena ilmiönä olemme havainneet viranomaisen tavan tehdä rikosilmoituksen pienestäkin epäilystä, mikä siirtää vastuun rikosepäilyn selvittämisestä poliisille. Maatalousyrittäjän saattaa

pitkän oikeusprosessin välttämiseksi suostua pieneen sakkotuomioon ja suostua syylliseksi, vaikka tosiasiallisesti annettu viranomaistulkinnan oleva toiminta ei olennaisesti vaarantaisi tuotantoeläinten hyvinvointia.

Tarpeen olisi myös pohtia eläinsuojelurikkeiden tutkinnan ja todentamisen tasoa. Eläinten hyvinvointia ohjaavassa lainsäädännössä on useita kohtia, jotka perustuvat visuaaliseen arvioon. Arviointiasteikon hahmottaminen vaatii tuotannon ja eläinlajin tuntemusta, jonka vuoksi arvio esimerkiksi eläimen kuntoluokasta tulee todentaa kuvin tai videoin.

Ammattimaisen eläintenpidon erityispiirteet huomioitava rangaistuksia määritettäessä

Arviomuistiossa todetaan, että nykyisessä laissa törkeän eläinsuojelurikoksen määritelmänä on eläinten suuri määrä. Arviossa todetaan myös, että eläinten huomattavan suuri määrä arvioidaan eläinlajeittain. Mahdollisessa eläintenpitorikoksessa sääntelyn vastainen käytäntö ei välttämättä kohdistu kaikkiin eläimiin. Tilakoon kasvu mahdollistaa toiminnan ammattimaisuuden ja täten eläinten hyvinvoinnin turvaamisen, eikä tämän itsessään tulisi olla rikoksen rangaistavuutta tiukentava tekijä.

Näkemyksemme mukaan ammattimaisen eläintenpidon erityispiirteet tulisi ottaa huomioon arvioitaessa eläintenpidon toiminnan mittakaavan vaikutusta rangaistustasoon. Kotieläintuotannossa tilakoon kasvu mahdollistaa liiketoiminnan kehittämisen ja täten eläinten hyvinvoinnin turvaamisen ja edistämisen. Mahdollisessa eläintenpitorikoksessa sääntelyn vastainen käytäntö ei välttämättä kohdistu kaikkiin eläimiin. Eläintenpidon laajuuden lisäksi tulee näkemyksemme mukaan ottaa huomioon myös rangaistavan eläintenpidon toiminnan kesto. Lyhytaikainen häiriö- tai poikkeustila pito-olosuhteissa tulee nähdä rangaistavuutta arvioitaessa lieventävänä tekijänä, mikäli eläinten haltija omalla toiminnallaan minimoi tekijän kielteisen vaikutuksen eläinten hyvinvoinnille.

Näkemyksemme mukaa olisi perusteltua arvioida eläinten hoitajan ja eläimet omistavan työnantajan vastuuta eläinsuojelurikkeissa. Eläinsuojelurikoksissa, joissa on ollut osallisina sekä eläinten omistaja että työntekijä, olisi perusteltua arvioida asianmukaisten ohjeistusten, perehdytystä, resursointia, ja ohjeistusten mukaan toimimista. Mikäli eläinten omistaja on asianmukaisesti antanut työntekijöilleen edellytykset huolehtia eläinten hyvinvoinnista työssään, mutta työntekijä laiminlyö tehtävänsä, on vastuu eläinsuojelurikkomuksesta työntekijällä.

Maataloustukien takaisinperinnät huomioitava ammattimaisen eläintenpidon rangaistuksia arvioitaessa

Eläinsuojelurikoksesta tuomittava maatalousyrittäjä saattaa tilanteesta riippuen joutua merkittävien maataloustukien takaisinperintöjen kohteeksi. Maataloustukiin kohdistuvien tukileikkauksien taloudellinen vaikutus on ammattimaiselle toiminnan harjoittajalle usein merkittävä. Tämä tulisi ottaa huomioon rikosten rangaistavuutta määriteltäessä. Viranomaispäättös voi Suomessa johtaa tukien takaisinperintään ennen kuin tuottajalla on mahdollisuus hakea oikaisua tulkintaan juridista reittiä, mikä voi pahimmillaan aiheuttaa vakavan maksuvalmiusongelman yrittäjälle.

Helsingissä 5.7.2025

Risto Lahti

Yhteiskuntasuhdejohtaja

Atria Suomi Oy

Lahti Risto
Atria Suomi Oy